

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון

1. ההצעה הזאת לפתרון בחינת הבגרות בעברית היא דוגמה, ובה כמה אפשרויות פתרון לשאלות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שמעריכי הבחינה יקבלו.
2. בפתרון שלהלן מובאות עיקר הסוגיות שהיו טעונות ליבון, אך יודגש כי בפתרון זה אין תשובות מלאות ומקיפות, המזכות בניקוד מלא. נדגיש כי מטבע הדברים ציון המבחן מורכב גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **ט"ח** (טעות לעולם חוזר) – בהצעת הפתרון עלולות ליפול טעויות, ואין בה כדי לחייב את מעריכי הבחינה לקבל תשובה שגויה.
4. על פי חוזר מנכ"ל טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'29, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר. [קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעת פתרון לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 75281, קיץ תשפ"ב

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

1. א. הטענה שהכותב מתמודד איתה: התעסקות בעבר השלילי מאפשרת לרפא את משקעי העבר.
ב. הצדקות של הכותב לעמדתו:
– את העבר האדם אינו יכול לשנות, מכיוון שאנו יכולים להשפיע רק על ההווה ועל העתיד ולא על העבר.
– ההתעסקות בחוויות השליליות בעבר גורמת לאדם הרגשה רעה בהווה: חוסר אונים / חוסר תקווה / ייאוש / חוסר אמונה בעצמו.
– מחשבות על חוויות שליליות מן העבר אינן מקדמות את האדם ואינן מצמיחות אותו.
ג. נקודות הסכמה של הכותב עם טיעוני קהל שומעיו:
– אין להתעלם מחוויות שליליות שחווינו בעבר / התכחשות והתעלמות מן העבר אינן מועילות.
– חשבון נפש יכול להיות דבר חיובי.
– לא תמיד ההתעסקות בעבר נושאת אופי שלילי.
2. א. התנאי: ההתבוננות בעבר טובה אם היא מובילה לתיקון של עיוותים מן העבר.
ב. מטרת העל של ההתבוננות באירועי העבר: תשובה.
3. עבור קין העבר אינו מהווה מנוע צמיחה, צערו נבע מן הפגיעה בגאוותו, ולכן הוא מפנה את כעסו לאפיקים שליליים, כלפי האחר (במקרה של קין – הקב"ה והבל), או רואה את עצמו אדם חלש ולא מוצלח, ואילו יוסף התמודד עם העבר, העבר מהווה עבורו מנוע צמיחה, הוא אינו נכנע לקשיים מן העבר / התנתק מן הנסיבות הקשות וראה לנגד עיניו את העתיד שצופן לו הצלחה.
4. א. היועצת עשויה להציע לתלמידה לתת פרשנות מחודשת לאירועים / לשנות את נקודת המבט / להסתכל במבט חדש.
ב. סיבות לבחירה בדרך ההתמודדות המוצעת:
– ילדים חווים כל דבר בעוצמה גדולה יותר, אינם יודעים לברור עיקר מטפל, לעומתם המבוגרים לומדים למה כדאי לייחס חשיבות, ממה כדאי להתעלם או מה כדאי להדחיק.
– הילד מתקשה לראות תמונה מורכבת ושלמה. הילד רואה דברים במבט רגשי ולא מעובד, ואילו הבוגר אחראי למחשבות ולרגשות שלו.
– היכולת של ילדים לנתח נתונים מוגבלת.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 75281

5. הצעה לסקירה

כל אחד חווה בעברו חוויות שליליות, שעשויות להותיר משקעים בנפשו. התבוססות במשקעי העבר, כלומר התעסקות תמידית באותן חוויות שליליות, עלולה להשפיע השפעה מכרעת על ההווה ועל העתיד. אדם המתבוסס בחוויות השליליות חי על פיהן, אינו מצליח להשתחרר מכבליהן, ומקבע את משקעי העבר. הייאוש הוא פרי התבוססות זו. האדם נושא את חוויות העבר השליליות, והוא נופל לתחושת חוסר תקווה. הוא חש שאינו ראוי לעתיד טוב יותר, שעבורו העתיד אבוד, ולעולם לא יצליח לחולל שינוי (הרב אונגר, תשפ"א ומרטין, תשע"ח). תחושת התסכול אף היא עוטפת אותו ומלווה אותו בחייו הבוגרים. הוא אינו רואה יכולת להתמודד עם קשיים, חי בחוסר אונים בהווה וכך גם צופה את עתידו (הרב אונגר, תשפ"א ומרטין, תשע"ח). המתבוסס במשקעי העבר סובל גם מתחושת נחיתות. בעיניו ערכו העצמי שלילי, לעולם לא יוכל להצליח ואף לא לחולל שינוי. הוא חש שהוא אינו שווה, אינו אהוב ואינו רצוי. הדימוי השלילי המלווה אותו גורם לתחושה שאינה מצמיחה אותו (הרב אונגר, תשפ"א ומרטין, תשע"ח). חרדה וכאב גם הם מתווספות לתחושות האדם המתבוסס במשקעי עברו (מרטין, תשע"ח). מחשבה מתמדת קיימת בו, הוא מנציח את המסכנות שלו. חוסר ההתקדמות בהווה נובע מתחושות של רגשי אשם. המחשבה שהיה לו רע בעברו, שסבל או חווה אירועים קשים אינה גורמת לו להרגיש טוב (הרב אונגר, תשפ"א).

ביבליוגרפיה

- הרב אונגר, א' (תשפ"א). לגעת בנפש, חלק 2, עמ' 249-260
- מרטין, ע' (תשע"ח). הכוח הפנימי, עמ' 65-77

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 75281

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

6. (1) תשעים ותשעה, עשרים ואחת
(2) ארבע, שלושה
(3) שלושה
(4) שנים עשר, מאה ארבעים ותשע, עשרת

7. אחד, בשנים עשר

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

8. א. משפט (1): משפט מורכב
משפט (2): משפט פשוט
משפט (3): משפט מורכב

ב. (1) פסוקית נושא | מי ששומר בליבו פגיעות מן העבר | עלול לתפקד בהווה בחוסר שלווה נפש. (2) אנשים כאלה מייסרים את

פסוקית אופן

עצמם בלי הרף במחשבות, בהרגשות קשות ובמועקות. (3) | ככל שנצליח להשלים | עם מה שאירע בעבר |, כך יגדלו

פסוקית לוואי

הסיכויים | שחיינו בהווה יהיו רגועים יותר.

ג. שמות הפועל: לתפקד, להשלים
התפקיד התחבירי: (חלק מ) נשוא מורחב

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 75281

9.

א.ב. I: אדם שבאופן קבוע מתבוסס במשקעי העבר: **מושא** חוויית קשות ואירועים לא נעימים, ממשיך לחוות אותן שוב ושוב.

II: יחסים בלתי פתורים מן העבר שנשארו פתוחים מעוררים בנו בכל עת, **תיאור (זמן)** ובייחוד בצומתי חיים מורכבים, את התחושה שניכשל בכיבוש היעד.

III: ברוב המקרים רגשי נחיתות, חרדה וכאב מן העבר מתמעטים באמצעות שחזור העובדות

ומתן פרשנות מחודשת לעובדות אלה, **תיאור (אופן)** דהיינו שינוי נקודת המבט עליהן.

I: תאורה מפרטת **ג.**

II: תאורה מצמצמת

III: תאורה מסבירה

ד. צערו של קין נבע ממניעים שליליים, מן הפגיעה בגאוותו, ותוצאותיו היו הרסניות.

10. א.

חלק הדיבור	התפקיד התחבירי
צורבת	סס תואר לוואי
נלווית	פועל נשא
בוגרים	סס אצס נושא
מתאימים	סס תואר לוואי

ב. (1) הטובה ניכרת רק בחסרונה או: הטובה ניכרת בחסרונה בלבד.

(2) תנאי

(3) בחסרונה – *לענין*

נעשית – *לענין*

11. א.

(1) כידוע

(2) הבעת ודאות

(3) משפט פשוט

ב. (1) משפט איחוי / מחובר / מאוחד

(2) **נושא** מה היו הטעויות והמחדלים שלנו בעבר, **מושא** ומה אנו יכולים לעשות למניעת חזרה על טעויות אלה בהווה.

I. התפיסה **כי** משקעי העבר משפיעים על ההווה ועל העתיד מבטלת את יכולת הבחירה של האדם. פסוקית לוואי

II. החוטא יכול לתקן את המעוות **כי** כל עוד נשמת אדם באפו דרך התשובה פתוחה לפניו. פסוקית סיבה

III. נאמר מפי רבי ישראל בעל שם טוב **כי** האדם נמצא במקום שבו המחשבות שלו נמצאות. פסוקית נושא

IV. המחשבה המוטעית של רבים היא **כי** ההתעסקות בחוויות העבר מרפאת את המשקעים. פסוקית נושא

V. זכרו **כי** חשבון נפש שמתיר אותנו עם מסקנות שליליות אינו בריא. פסוקית נושא

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 75281

12.

- א. I לפעמים אנחנו מותירים קשיים מעברנו פתוחים מתוך תקווה כי הם יתפאו ויפתרו מעצמם. (נשוא כולל)
- IV התעסקות בעבר הגורמת לאדם תחושת תסכול אינה התרפקות אלא התבוססות. (נשוא כולל)

פסוקית תנאי

פסוקית מושא

- ב. (1) אם אנחנו רוצים שאירועים כואבים מן העבר לא ילוו אותנו כל חיננו, אנחנו חייבים לתת פרשנות מחודשת לאירועים אלה.

- (2) אנחנו חייבים לתת פרשנות מחודשת לאירועים מן העבר, כדי שהם לא ילוו אותנו כל חיננו. אלו: כדי שאירועים כואבים מן העבר לא ילוו אותנו כל חיננו, אנחנו חייבים לתת להם פרשנות מחודשת.

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

13. א.

הפועל	השורש	הבניין
הזכיר	ז-כ-ח	הפעיל
לחיות	ח-ו-י/ה	קט / פעל
מגיבים	ג-ו-ב	הפעיל
צפו	פ-ו-י/ה	פיעל
דמינו	ד-מ-נ-י	פיעל
להחליץ	ח-ל-צ	נפעל

- ב. (1) משה / משלים / משלות
- (2) ריפוי
- (3) שייעוץ

הערה: כל צורה מנטיית שורש י-ע-ל בבניין פיעל היא נכונה.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 75281

14. א.

ת-ו-ר	נ-ת-ר	ו-ת-ר
תָּרִים	נִתְּר נִתְּר	נִתְּרוּ נִתְּרִים נִתְּרִים

הערה: אם הכותרת שגויה, העמודה תתקבל רק אם היא נכונה במלואה.

- ב. עתיד מדברים **נִתְּרִי**, עבר מדברים **נִתְּרְנוּ**, נפעל **נִתְּרוּ**, מְנַמְּנִים, מְנַמְּנִים
- ג. (1) להפנים
(2) להפנות

15. א. (1) נְחֻת, מְסַפְּנוֹת, טְעוֹת, מוֹדְעוֹת, סְלַחְנוֹת, עוֹוֹת
- (2) מְסַפְּנוֹת / מוֹדְעוֹת / סְלַחְנוֹת – משמעות הצורן הסופי: שם מופשט
- (3) עיוות

- ב. (1) הלקוחה הציגה למוכרת את ה**זְכוּי** שבידה וקיבלה תמורתו ספר.
- (2) השופטים החליטו פה אחד על **זְכוּי** הנאשם.

- ג. פְּרוּשׁ, חֲרָטָה, הוֹבְלָה, אֶפּוֹק, פִּיעַל, קל / פעל **פְּנִיעָה**, קל / פעל **עֲשִׂיה**

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, 75281

16. א. ה (יועץ) הסביר לקהל שילדים (חווים) כל דבר בעוצמה, לכן גם מי שזכה לגדול בחממה (אוהבת) (נושא) עימו את פועל שם תואר שם עצם
- זיכרון של חוויות ילדות (מכאיבות) שם תואר

ב. (1)

שמות תואר שנוצרו בדרך של בסיס וצורן גזירה סופי	שמות תואר שנוצרו בדרך של שורש ומשקל
טבעי איטית	עמוק רצוי שכיחה מוחלטת

(2) רצוי – קל / פעל

מוחלטת – הופעל

ג. מצוי

נימוק: מצוי הוא מלצרת נל"א ואילו שאר המילים הן מלצרת נל"י/ה.

17. א. בִּישׁוֹן – שם תואר/תכונה

חִישׁוֹן – כלים ומכשירים

פְּרִישׁוֹן – בעל מקצוע

ב. (1) לא.

נימוק: דרך התצורה של תועלתן היא בסיס וצורן סופי (תועלת + X נ) ודרך התצורה של רברבן היא שורש ומשקל (רבר"ב+קטלון)

(2) סוג הצורן הסופי: צורן נט"יה משמעותו: שייכות לנסתרות

ג. (1) המשותף: צורת כינוני/פועל בהווה (של בניין קל)

(2) מוקש, מאורר, מבור, מנור, הליכון, גלאי (עשן)